

Prædiken til 6. søndag efter påske

Joh. 15,26-27; 16,1-4

Første tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Jesus sagde: »Når Talsmanden kommer, som jeg vil sende til jer fra Faderen, sandhedens ånd, som udgår fra Faderen, skal han vidne om mig. Men også I skal vidne, for I har været med mig fra begyndelsen. Sådan har jeg talt til jer, for at I ikke skal falde fra. De skal udelukke jer af synagogerne, ja, der kommer en tid, da enhver, som slår jer ihjel, skal mene, at han derved tjener Gud. Og det skal de gøre, fordi de hverken har kendt Faderen eller mig. Men sådan har jeg talt til jer, for at I, når den tid kommer, skal huske på, at jeg har sagt det til jer. Men jeg sagde det ikke til jer fra begyndelsen, fordi jeg var hos jer.«

Johannesevangeliet 15,26-27; Johannesevangeliet 16,1-4

På min bogreol har jeg et 8-binds værk med titlen: ”Jeg vil aflægge vidnesbyrd til det sidste”. Det er dagbøger skrevet gennem 12 år og forfatteren var en tysk jøde, Victor Klemperer, der fra 1933 til 1945 skrev dagbøger om livet i Det Tredje Rige set indefra. Klemperer var sprogprofessor i Dresden og Leipzig og undgik på mirakuløs vis at blive sendt i KZ-lejr. Til gengæld gjorde han modstand ved at skrive dagbog og optegne dagligdagen under det værste totalitære regime i nyere tid, i hvert fald i Europa. Han var et vidne, aflagde vidnesbyrd, sådan forstod han det også selv.

Han registrerede minutiøst, hvordan folk ændrede deres sprog under nazismen. Alle de små forandringer, som folk selv ikke opdagede, fordi de bare fulgte med strømmen og opførte sig konformt. Men som Klemperer med sit klarsyn tog notits af og nedfældede i sin dagbog. Han læste aviser for at vide, hvordan der blev løjet, ikke for at blive informeret. Så da Klemperers dagbøger blev udgivet i Tyskland i 1995, de var ukendte inden da, blev det en kæmpe læse- og salgssucces. Det var som at få dagligdagen levende-gjort under et terrorregime, hvor Klemperer selv hele tiden blev udgrænset, først svigtede studenterne, så kollegaerne, til sidst turde han ikke gå på gaden, slagteren og købmanden kunne fælde ham. Klemperer var et moderne vidne. En person der talte sandhed og bevarede sandheden midt i forløgnelsen og propagandaen. Og det betyder også noget. Som Milan Kundera har sagt det: hukommelsens magt mod glemslen er afmagtens oprør mod despotiet.

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 768, 124 årgang
Maj 2023
ISSN 0901-2214

Hvor mange af os har prøvet at vidne? Eller været vidne? Måske har nogle prøvet at vidne i retssal: Som vidne i en retssag lover man højtideligt at tale sandt. Der er hård straf for at vidne falsk. Det er en alvorlig sag at vidne. Og så har man som borger ovenikøbet pligt til det. Det er borgerligt ombud. At vidne falsk eller påvirke og true vidner straffes i det danske retssystem i udgangspunktet med ubetinget fængsel. Det er hårdt. Men det viser, hvor højt vidnesbyrdet sættes. Sandheden skal beskyttes. Den må ikke kunne bøjes af magt og pression. Jeg har aldrig prøvet det, og præster er som de eneste i Danmark unddraget vidnepligt. Det er fordi præsters tavshedspligt sættes så højt.

Vi er alle sammen vidner på forskellig vis. Hvad er det modsatte af at vidne? Det er løs tale, fuldemandsnak eller at sladre, uforpligtende sludder. Her er det ikke så vigtigt, om det er sandt eller falsk, men snarere om det er sjovt, interessant, om det kan få folk til at spidse ører, og måske underholde et selskab. Sandt og falsk betyder så ikke så meget, der lægges lidt til og overdrevelse fremmer forståelsen, siger man. Vi kender H.C. Andersens eventyr om de fire fjer der blev til fem høns. Noget der blot blev sagt eller antydet, bliver kort tid efter fuldbyrdede kendsgerninger, som alle opfatter som fakta.

At vidne er alvorligt. Vi ved, at det gælder om at holde sig strengest muligt til, hvad der virkelig skete. Ikke fare med halve sandheder eller egne fortolkninger. I en dansk retssag har dommerne end ikke pligt til at tillægge vidner vigtigste bevisbyrde. Fordi man også ved, at vidners udsagn kan – uden at ville det – være usikre og lorne. Dommerne har i Danmark fri bevisbedømmelse. Vi har en pligt som borger til at vidne i Danmark, men også som mennesker en moralsk pligt til at vidne. Vi skal tale sandt og ikke lyve. Men ydermere har vi som kristen en pligt til at vidne om vores tro, det er det som Jesus i dag byder sine disciple: de skal gå ud i verden og vidne om ham. De skal vidne om Jesu gerninger, fortællinger, død og opstandelse.

Så budskabet bringes ud i den vide verden. Og det er ikke nok, bare at gengive historier og citere udtalelser. Det er smalltalk og snak. Der skal mere til for at vidne. Det kræver sandhedsånd. Helligånd. Et vidnesbyrd er personligt. Det er ikke sladder, rygter, prutsnak, sociale medier. Vidnesbyrdet kræver hele personligheden. Det kræver gerninger, liv, karakter. Det kræver at være tro i det små og daglige, og leve det ansvar ud, vi alle har, hvor vi er sat.

I epistlen hørte vi om, at vi skal være besindige og årvågne og holde fast i den indbyrdes kærlighed. ”Vær gæstfrie mod hinanden uden tværhed. Som gode forvaltere af Guds mangfoldige nåde skal enhver af jer tjene de andre med den nådegave, han har fået.” At vidne om Kristus er at vidne om kærlighed og at være til stede for andre og nærværende, så godt det nu formås. Det kan ske på mange måder i det daglige, og der findes ingen opskrifter eller facitlister. Godheden, kærligheden og forkyndelsen har mange ansigter og mange øjne og mange munde, og skal leves ud i uendeligt mange situationer. Det kan være et smil og en tillidsfuld gestik. Et hensyn til andre. Et venligt ord uden grund.

Faktisk er vi mennesker ofte tillidsfulde og oprigtige over for hinanden, før vi når at tænke os om. Engang fik jeg for mange penge tilbage i et supermarked, og så – før jeg fik tænkt mig om – sagde jeg det til ekspedienten. På vej ud af butikken og på vej hjem ærgrede jeg mig lidt, det behøvede jeg jo ikke, det ville slet ikke kunne mærkes i det store regnskab, men pointen her er, at vi faktisk spontant er åbne og hjertelige og at overlægget tit først kommer bagefter. Det udspekulerede skal vi tænke os til. Det kræver planlægning og beregning. Og det er sjældent særligt godt. Nej, det gode møder vi tit, før vi når at bruge fornuften. Det er eksempler på Guds nådegaver. At tilliden kommer før mistroen. (Her ville mange sikkert referere til teologen K.E. Løgstrups teori om de suveræne livstyringer: at vi altid møder hinanden spontant og åbent med tillid, mens mistroen og mistilliden er sekundær og amputerende det oprigtige. Men Løgstrup tolker det som et

universelt menneskeligt fænomen, men jeg tolker det som et religiøst specifikt produkt. Hvad det også er.)

Vi møder den kristne ”vidnepligt” tit i vore gudstjenester. Når vi har barnedåb, skal fadderne bevidne, at barnet er døbt, og de pålægges også en opgave og et ansvar. Til bryllupper skal jeg altid føre to vidner ind i kirkebogen, som kan sige god for, at de to mennesker har sagt ja til at elske og ære hinanden. Og hver gang vi beder fadervor og bekender vores tro, vidner vi om Gud og Kristus og Helligånden.

Disciplene vi hører om, er selvfølgelig de første vidner om Kristus. Og for dem, det ved vi, var mødet med den opstandne Kristus så stærkt, så de alle gik ud i verden og de fleste gik villigt døden i møde for at bære vidnesbyrdet frem. Selvom de alle havde svigtet på Langfredag, så svigtede de aldrig mere trods alle de forfølgelser, vi også hører om i teksten. ”Der kommer en tid, da enhver, som slår jer ihjel, skal mene, at han derved tjener Gud.” Det er også vores opgave i dag, her i Vestenskov/Gloslunde, hvor vi bor og lever, at vidne sandt om livet, og vi går alle hver især i disciplenes spor, med den samme opgave her på Lolland i 2021. For der er altid meget løgn og fortællelse og bedrag og ”fake news” i ethvert samfund, så der er altid nok at vidne om. AMEN.

Henrik Gade Jensen

Sognepræst i Rudbjerg Pastorat

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 15: Op, al den ting

Nr. 683: Den nåde, som vor Gud har gjort

Nr. 289: Nu bede vi den helligånd

Nr. 281: Nu nærmer sig vor pinsefest

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov — Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk